

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 4 червня 2020 року № 671-IX- Відомості Верховної Ради України від 05.06.2020р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
2. Тундаєв С. М. Окремі аспекти протидії діяльності злочинних спільнот та осіб, що перебувають у статусі підвищеного злочинного впливу. Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. II Міжнар. наук.-практ. конференції, 17 черв. 2022 р. Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2022. С. 168-171.
3. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В. Інституційна спроможність правоохоронних органів у боротьбі із злочинною спільнотою, а також особами, які перебувають у статусах підвищеного злочинного впливу : метод. рекомендації. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2021. 104 с.

Барабаш Г. В.

викладач кафедри

кримінально-правових дисциплін

Хойна Д. С.

студентка ННІ права

та інноваційної освіти

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В ПРОТИДІЇ
ЗЛОЧИННИМ СПІЛЬНОТАМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

Збройна агресія рф проти України, новий етап якої розпочався 24 лютого 2022 року, поставила перед українським суспільством низку проблем, пов'язаних з цією подією. Серед них важливою стала необхідність вирішення питань, пов'язаних із адаптацією національного кримінального законодавства до умов і викликів воєнного стану. У контексті протистояння військовій агресії росії актуальним є завдання своєчасного та ефективного протистояння кримінальним правопорушенням за допомогою структурних підрозділів Національної поліції.

Наразі в нашій країні погіршується криміногенна обстановка, оскільки одним з основних чинників впливу на неї є саме те, що наша країна перебуває у воєнному стані. В Україні починають виникати нові злочинні організації, котрі в подальшому перетворюються на злочинні спільноти. Правоохоронні органи своєю чергою звітують про успішну боротьбу з такими спільнотами, проте дане питання і досі болюче для нашої держави. Відповідно до ч. 4 ст.

255 КК України злочинна спільнота являє собою об'єднання двох чи більше злочинних організацій. Але ми можемо спостерігати у диспозиції даної правової норми, що інші форми співучасті законодавцем не зазначено [1].

Околіт О.В. у своїй науковій праці дійшла висновку, що з огляду на зазначене можна зробити два висновки:

злочинна спільнота виникає в результаті об'єднання принаймні двох злочинних організацій, а не будь-яких інших злочинних об'єднань, наприклад, злочинної організації та організованої групи;

водночас це не означає, що до злочинної спільноти не можуть входити інші злочинні об'єднання, наприклад, організовані групи (тобто злочинною спільнотою може бути визнано об'єднання двох злочинних організацій і однієї чи декількох організованих груп) [2, с.89].

За даними Департаменту інформаційних технологій МВС України, правоохоронні органи країни, впроваджуючи положення Кримінального кодексу України щодо організованої злочинності, досягли значних досягнень у протидії загально-кримінальній організованій злочинності, що призвело до помітного зменшення кількості організованих злочинів з плином часу.

У своїй монографії Водько М.П. та Подобний О.О. вказують, що можна припустити, що в країні була сформована потужна система правоохоронних органів, які займаються оперативно-розшуковою та слідчою діяльністю і здатні проводити активну та наступальну боротьбу з організованою злочинністю. Однак реальність може виявитися не такою простою. Автори здійснюють системний аналіз результатів заходів з протидії організованій злочинності. Вони розглядають результати боротьби з організованою злочинністю протягом двох історичних періодів: перший – з 2002 по 2008 роки, другий – з 2014 по 2020 роки [3, с.164].

Враховуючи статистику, котра зазначена у монографії Водько М.П. та Подобного О.О., також можна дійти висновку, що правоохоронні органи хоч і звітують про високий рівень виявлення злочинів, вчинених злочинними спільнотами та успішну протидію їм, але вони поширюються лише на деякі категорії, при цьому в інших категоріях, наприклад, показник у злочинах, пов'язаних з економічною злочинністю, рівний майже нулю. Отже, правоохоронні органи штучно створюють видимість позитивної динаміки, пов'язаної з боротьбою проти злочинних спільнот, оскільки правоохоронці оприлюднюють інформацію у більшості випадках загальну, проте не розглядають окремо кожен показник.

Однак, окрім вищезазначеного, проблемним питанням є доведення наявності злочинної спільноти. Оскільки правоохоронні органи не тільки повинні виявити таку спільноту, але й довести факт її існування. Цьому питанню приділили увагу вчені Дудоров О.О. та Мовчан Р.О. у своїй науковій праці. Вони визначили, що для підтвердження існування злочинної спільноти необхідно визначити кримінально-правові ознаки двох чи більше злочинних організацій, розглядаючи кожну з них окремо, і після цього визначити

додатковий елемент – факт їхнього об'єднання. Об'єднання злочинних організацій може свідчити про встановлення єдиного керівництва злочинною спільнотою, яке може здійснювати одна або кілька осіб, а також спільне планування злочинів або їхнє вчинення може свідчити про тісну співпрацю та взаємодію між учасниками різних злочинних організацій, що входять до спільноти. Аналіз способу, яким ці організації об'єднуються, дозволяє розкрити їхні цілі, стратегії та мотивації. Подальше визначення причин та обставин об'єднання сприяє глибшому розумінню динаміки злочинної спільноти та формуванню більш ефективних стратегій протидії [4].

Так, аналізуючи наукову працю Дудорова О.О. та Мовчан Р.О., можна висвітлити наступну проблематику: при виявленні злочинів, вчинених злочинною організацією, важливо приділяти більше уваги саме дослідженню цієї організації. Це обумовлено тим, що у процесі розслідування може виявитися, що правоохоронці спочатку визначили злочинну спільноту, але через брак доказів чи інші обставини кваліфікували дане угруповання за формою співучасті, як злочинну організацію.

Однією з важливих складових вивчення проблеми організаційно-тактичних засад оперативно-розшукової протидії діяльності злочинних спільнот та осіб із підвищеним кримінальним впливом є аналіз наукових досягнень у цьому напрямі. І саме ад'юнт кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань ДДУВС, провівши детальний науковий аналіз, дійшов таких висновків, що на даний момент існує багато невивчених аспектів, а саме: впровадження оптимальних методів та стратегій в роботі відділів Департаменту стратегічних розслідувань для боротьби з діяльністю злочинних груп та осіб, що перебувають у статусі підвищеного злочинного впливу; оптимальні стратегії здійснення операційного контролю та підкреслення оперативних аспектів у протидії злочинним спільнотам та особам, які володіють підвищеним кримінальним впливом; ведення документації, яка може служити основою для аналізу та прийняття стратегічних рішень у справі протидії злочинним спільнотам та особам, що володіють підвищеним кримінальним впливом; визначення ключових аспектів та принципів оперативно-розшукового процесу, спрямованих на ефективну протидію діяльності злочинних спільнот та осіб із підвищеним кримінальним впливом; розробка системи контролю та оцінки результативності стратегічних рішень, спрямованих на подолання впливу злочинних груп і осіб із підвищеним кримінальним впливом; координація та спільна діяльність правоохоронних органів України у межах оперативно-розшукової протидії діяльності злочинних спільнот та осіб, що володіють підвищеним кримінальним впливом, а також співпраця з іноземними партнерами для нейтралізації впливу злочинних спільнот та використання міжнародного досвіду [5].

В сучасних реаліях додатково виникають проблеми, котрі пов'язані зі злочинними спільнотами, адже, як раніше було зазначено, наша країна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО, КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ перебуває у стані війни, і через це у ній відкрився доступ у багатьох осіб до вогнепальної зброї та інших предметів, що можуть нести загрозу життю і здоров'ю громадян. Адже саме це впливає на створення злочинних спільнот, котрі можуть здійснювати торгівлю зброєю. Також через те, що всі державні правоохоронні органи в першу чергу сконцентровані на пошуку окремих громадян, котрі наразі надають будь-яку стратегічну інформацію противнику, яка може вплинути на хід війни, вони приділяють менше уваги злочинним спільнотам, котрі продовжують вчинювати кримінальні злочини, які не пов'язані з воєнним станом у нашій країні та не впливають на хід війни. Також правоохоронцями досліджені не в повній мірі факти надання важливої стратегічної інформації ворогу, адже за весь час війни не було викрито злочинних спільнот, котрі своїми діями ставили під загрозу територіальну цілісність України.

Таким чином можна зробити висновок, що війна негативно впливає на боротьбу зі злочинними спільнотами, оскільки у більшості випадках правоохоронні органи сконцентрували свою увагу на злочинах, пов'язаних з посяганнями на територіальну цілісність нашої держави. Через це у злочинних спільнот більше можливостей реалізації своїх планів у таких видах злочинів, як торгівля зброєю, наркотиками, рейдерські захоплення та ін.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Околіт О. (2022). Злочинна спільнота як форма співучасті. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*, (3), 85-99 <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2021.3.06>
3. Правові та організаційні засади боротьби з організованою злочинністю в Україні: монографія / М. П. Водько, О. О. Подобний.–Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 164 с.
4. Дудоров О.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова протидія діяльності організованих злочинних об'єднань: аналіз законодавчих новел, визначення перспектив. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 2. 2022. С. 152–167. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.2.15>.
5. Піцик В.С. Стан наукової розробки проблем організаційно-тактичних засад оперативно-розшукової протидії діяльності злочинних спільнот та осіб, що перебувають у статусі підвищеного злочинного впливу. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»* № 11, 2022 DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/163>